

KunstKrant

Informatiekrant voor beeldende kunst

NEEM
MEE!

www.kunstkrant.com

LOTTA BLOKKER

In dit nummer o.a.

- Nieuwe beelden van Lotta Blokker - verontrustend, intiem, kwetsbaar
- Aanstormend talent Frederique Jonker blaast nieuw leven in stillieven
- Weerzien met oude bekenden in verbouwd Mauritshuis
- Kenne Grégoire: realist met een twist
- Kunstvrienden Kirchner en Wiegers
- Belgische kunstenaars in Domburg
- Oorverdovende stilte in CODA

Lotta Blokker - gewetensvol schipperen tussen empathie en bezieling

Doorwaakte nachten in *The Hour of the Wolf*

Wat gebeurt er 's nachts, als mensen niet kunnen slapen? Lotta Blokker vroeg het zich als kind al af. Vanuit deze herinnering maakte ze de serie *The Hour of the Wolf*. Vijf jaar werkte ze aan het project.

Ze maakte intieme beelden, vol expressie en zeggingskracht.

Blokker toont ons daarmee mensen met hun emoties en kwetsbaarheden, waarin we onszelf kunnen herkennen. Van 30 augustus tot en met 4 januari zijn de sculpturen te zien en te ervaren in Museum De Fundatie in Zwolle.

DOOR WIM VAN DER BEEK

"Ik geloof altijd in een goede uitkomst." Lotta Blokker zegt het bijna terloops. Het is een tussenzin in een gepassioneerde uiteenzetting over de beginperiode van haar nog prille artistieke carrière. In relatie tot *The Hour of the Wolf* krijgt de zin een diepere betekenis. Onzekerheid over een goede uitkomst is namelijk één van de vele oorzaken voor slapeloosheid. En dat is het thema bij uitstek waarmee zij zich de afgelopen vijf jaar bezig hield. In een samenhangende beeldencyclus zoomt Blokker in op angst, pijn, verdriet, desoriëntatie en andere oorzaken die mensen wakker houden. Ze maakte een groep van op zichzelf staande bronzen sculpturen over mensen die de slaap niet kunnen vatten, als zombies wezenloos door hun huizen waren, terwijl de wereld om hen heen volledig tot rust gekomen is.

De wonderlijke discrepantie tussen vertrouwde situaties en herkenbare gemoedstoestanden enerzijds en het gevoel van desoriëntatie en vervreemding ander-

◀ Lotta Blokker met de sculpturen *Pas de deux* en *Hours* (foto Maarten Schets).

Silhouette III, 2013, detail.

zijds, is door Lotta Blokker intiem en kwetsbaar in beeld gebracht. Het late tijdstip, de nachtelijke omstandigheden en de duisternis waarin de plaats van handeling is gehuld, geven een verontrustende wending aan de figuratieve sculpturen die in museum De Fundatie (Zwolle) naar houvast zoeken. De sculpturen zijn zó gegroepeerd dat ze los van elkaar een eigen domein lijken te claimen. Er zijn geen decors die voor een fysieke afbakening zorgen. De zeggingskracht van de individuele sculpturen is sterk genoeg om de ruimtelijke omstandigheden erbij te kunnen denken.

Identificatie

Kunst is de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie, stelde dichter Willem Kloos

rond 1880 vast. In zijn dichtkunst streefde de voorman van de Tachtigers, evenals zijn geestverwanten, naar een evenwichtige combinatie van impressionistische invloeden en naturalistische tendensen. In hun tijd was dat een revolutionair statement.

De Tachtigers hebben een aantal kenmerken gemeen met de romantici die ze bewonderden. Hun individualisme, opstandigheid en natuurliefde komt tot uiting in dichtkunst die de kern van de persoonlijke emotie zoekt. De beeldhouwkunst van Lotta Blokker doet dat ook. Persoonlijke waarnemingen en gewaarwordingen worden verankerd in sculpturen die haar persoonlijke verhaal naar een universeel en tijdloos niveau tillen. Het herkenbare beeldvormingsproces maakt identificatie mogelijk. Velen zullen zichzelf hun positie of persoonlijke gebeurtenissen herken-

Silhouette III, 2013.

Muted, 2012.

Ronald, 2009.

Uccello, 2003.

materiaal waarin de sculpturen zijn uitgevoerd. Daarnaast dragen de zienswijzen van de kunstenaars bij aan een noodzakelijke heroriëntatie op de traditionele beeldhouwkunst. Zo ging er een golf van verontwaardiging door het Verenigd Koninkrijk toen in 2005 op Trafalgar Square in Londen naast de zuil met het standbeeld van Lord Nelson een 'levensecht' marmeren beeld van Alison Lapper werd geplaatst. Quinn maakte dit beeld van de hoogzwangere lichamelijke gehandicapte vrouw als eerbetoon aan de

nen in de allerindividueelste expressie van Lotta Blokker. Wie zich onvoorwaardelijk overgeeft aan de emoties die in *The Hour of the Wolf* in geconcentreerde vorm voorkomen, kan het wonder van de herkenning zowel fysiek als mentaal ervaren.

Actualiteit

In relatie tot de beeldhouwkunst van Lotta Blokker (Amsterdam, 1980) wordt vaak verwezen naar de klassieke en naar traditionele beeldhouwkunst. Hoe logisch en vanzelfsprekend het ook is om verbanden te leggen met de renaissanceopvattingen van Donatello of de beeldhouwkunst van Rodin, het is minstens even belangrijk om de visie en beeldtaal van Blokker te parachuteren in de actualiteit van de beeldende kunst. Ideologische overeenkomsten met schilders als Lucian Freud en Jean Rustin liggen voor de hand, maar nog dichterbij liggen de verwantschappen met de werkwijze en ideeënwereld van Marc Quinn, Ron Mueck en Keith Edmier. Deze vertegenwoordigers van de Amerikaanse en Britse avant-garde bekeerden zich na een aantal omzwervingen tot de realistische beeldhouwkunst. Maar hoe herkenbaar en bedrieglijk 'echt' hun sculpturen ook lijken, altijd schuilen er addertjes onder het gras. De mensfiguren van Mueck, Quinn en Edmier wijken door hun maatvoering af van de gangbare werkelijkheid. Vervreemding wordt ook veroorzaakt door de

Silhouette II, 2013.

It's a boy, 2014.

It, 2011.

moderne vrouw die ondanks zware tegenslagen een eigen plek in de samenleving opeist.

Geloofwaardigheid

Evenals de realistische mensfiguren van Quinn, Edmier en Mueck openbaren de sculpturen van Lotta Blokker een eigentijdse mensvisie. Ze veroorzaken een schok van herkenning of roepen heftige reacties op. Ze zijn gebaseerd op concrete waarnemingen en gewaarwordingen maar wijken daar deels weer van af doordat ze een gecompriëerde, geïntensiverde of verhevigde werkelijkheid weergeven die de grenzen van nabootsing overschrijden. De intimiteit en intensiteit van de ervaringen die Lotta Blokker in beeld brengt, hangen samen met haar vermogen om dode materie te bezielen. Sterker nog: in haar beeldhouwkunst is alles een kwestie van bezieling. De geloofwaardigheid, de uitstraling en de tactiele componenten worden gedragen door technische vaardigheid en perfecte materiaalbehandeling enerzijds en door authentieke, menselijke uitstraling anderzijds.

Chemie

"In tegenstelling tot beeldhouwers als Rodin zoek ik naar details die afwijken van het klassieke schoon-

Precipice, 2003.

heidsideaal," licht Lotta Blokker toe. "Een kromme teen, rimpels, een asymmetrisch lichaam of een gezicht dat een beetje hoekig is, maken mijn mensfiguren kwetsbaarder en menselijker. Ik ben niet op zoek naar esthetiek maar naar oprechte emoties. Daar zoom ik nadrukkelijk op in. Bij de keuze van de modellen houd ik daar ook rekening mee. De chemie tussen mij en het model is bepalend voor de uitstraling van mijn beelden. Tegenover het gesublimeerde lichaam dat toonaangevend is in het oeuvre van Rodin, plaats ik subtiele onvolmaaktheden die ontroering wekken of de mensfiguren ontwapenend maken. Perfectie is vaak saai. Onvolmaaktheden geven extra spanning aan de mensfiguren."

De omwegen die Quinn, Edmier en Mueck nodig hadden om tot het inzicht te komen dat 'realistische' beeldhouwkunst interessant wordt door de exploitatie en exploratie van het spanningsveld tussen echt en onecht, zijn Lotta Blokker bespaard gebleven. Zij wist al heel snel welke kant zij met haar beeldhouwkunst op wilde en ontdekte al vroeg dat de wonderlijke discrepantie tussen fictie en feiten boeiende beeldhouwkunst kan opleveren. "Ik heb destijds bewust gekozen voor een opleiding aan de Florence Academy of Art," vertelt ze. "Aanvankelijk zou ik daar een paar maanden studeren, maar toen de mogelijkheid zich voordeed om langer aan deze academie verbonden te blijven, heb ik die kans met beide handen aangegrepen. De voorkeur voor een opleiding waar klassieke beeldhouwkunst en traditionele vaardigheden belangrijk gevonden werden, bepaalde mijn keuze voor Florence. De eerste beelden die ik er maakte waren groots en meeslepend, extreem, extravert, theateraal en dramatisch. In de pita-beelden die daarop volgden, werd een kentering zichtbaar naar beelden die introverter zijn, minder geëxalteerd. De sculpturale gebaren zijn hier kleiner gehouden."

Verdieping

Het beeld *Pas de deux* is een voorbeeld van een sculptuur uit die transitiefase, die voorafging aan de cyclus *The Hour of the Wolf* waaraan Lotta Blokker ruim vijf jaar werkte. De markante nieuwbouw van museum De Fundatie in Zwolle, die in de volksmond 'de wolk' of 'het oog' is gaan heten, is de komende maanden het perfecte podium voor de mensfiguren die Lotta Blokker (Amsterdam, 1980) verbeeldde. Op de bovenverdieping heersen de nachtelijke omstandigheden die *The Hour of the Wolf* tot een onvergetelijke en bij vlagen beklemmende ervaring maken. Hier wordt de bezoeker opgenomen in een merkwaardige schemerzone. Een verdieping lager is ouder werk te zien. Hoewel de sculpturen niet in chronologische volgorde geplaatst zijn, is het niet moeilijk om de ontwikkeling van de vroege beelden en de overgangsfase naar *The Hour of the Wolf* te ontdekken.

Zowel in het vroege werk als in de recente beeldencyclus lopen de emoties hoog op. Soms zijn de confrontaties ongemakkelijk. Bezoekers worden ooggetuige van intieme situaties die hen het gevoel kunnen geven dat zij ongewenst in een voyeuristische positie worden gemanoeuvreed. Daardoor kan de waargenomen werkelijkheid gaan wringen of schuren. Maar steeds weer overwinnen de oprechte bedoelingen van Lotta Blokker. Haar sculpturen ontroeren ons en maken ons deelgenoot van intense momenten die doorleefde kunst garanderen. Het concipiëren van geloofwaardige sculpturen blijft voor Lotta Blokker een kwestie van consciëntieus schipperen tussen empathie en bezieling. Dat doet ze met volle overtuiging.

■ Lotta Blokker - *The Hour of the Wolf*
Museum De Fundatie Zwolle, t/m 4 januari.
Informatie: www.museumdefundatie.nl.

See me, 2007.